

**«РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
АУДИТУ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ
У РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ
НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ»**

**Збірник праць учасників II Міжнародної науково-практичної
конференції
9-10 листопада 2023 року**

ЖИТОМИР 2023

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет (Україна)
Університет ARTIFEX (Румунія)
Економічний університет у Братиславі (Словаччина)
Краківська академія імені А.Ф. Можавського (Польща)
Молдовський державний університет (Молдова)
Вінницький національний аграрний університет (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Національна академія статистики, обліку та аудиту (Україна)
Національний університет біоресурсів і природокористування України (Україна)
ННЦ «Інститут аграрної економіки» (Україна)
НТУ «Харківський політехнічний інститут» (Україна)
Одеський державний аграрний університет (Україна)
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Україна)
Наукове товариство імені Сергія Подолинського (Україна)
Житомирське обласне об'єднання громадської організації «Спілка економістів України»
ГО «Житомирське товариство науковців польського походження» (Україна)
ГО «Житомирська спілка фахівців з бухгалтерського обліку і оподаткування» (Україна)

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Збірник праць учасників II Міжнародної науково-практичної
конференції

9-10 листопада 2023 року

*Лист ІМЗО від 19.01.2023 № 21/08-53 "Про Перелік наукових конференцій
з проблем вищої освіти і науки у 2023 році".
Порядковий номер 545*

**ЖИТОМИР
2023**

УДК 657.6 : 327.7 (ЄС)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Поліського національного університету
протокол № 4 від 29.11.2023 р.*

Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу : зб. праць учасників II Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 листоп. 2023 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2023. 384 с.

DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.24658692.v1>

Рецензенти:

КРАЄВСЬКИЙ Володимир – д.е.н., професор, декан факультету податкової справи, обліку та аудиту, професор кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики Державного податкового університету;

КУЛИК Вікторія – д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування Національного університету «Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка»;

ПИЛИПЕНКО Олексій – д.е.н., доцент, декан обліково-статистичного факультету, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Редакційна колегія:

Малюга Н.М. – д.е.н, професор, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Суліменко Л.А. – к.е.н, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Вігер С.А. – к.пед.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Гайдучок Т.С. – к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Русак О.П. – к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Савченко Н.М. – к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;

Ярмолюк О.Ф. – к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету.

У збірнику представлені тези доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу» (9-10 листопада 2023 р.), присвяченої міжнародним дням науки, молоді та бухгалтера. У матеріалах здійснений комплексний науковий розгляд актуальних питань в сфері обліку, оподаткування, аналізу та аудиту у площині євроінтеграційних процесів із залученням зусиль науковців різних країн.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

ЗМІСТ

DEMIANYSHYNA Olesia, AREPIEVA Olena THE IMPACT OF TAX POLICY ON FARM DEVELOPMENT.....	9
GRABAROVSKI Ludmila, BEJAN Ghenadie SUBSEQUENT MEASUREMENT OF INTANGIBLE ASSETS: THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS.....	13
PALADI Valentina, ERHAN Lica CALCULATION OF THE FINANCIAL RATES IN THE CONTEXT OF CHANGES INTRODUCED IN THE FINANCIAL STATEMENTS.....	18
PANUS Valentina REFORMING ACCOUNTING IN LINE WITH INTERNATIONAL AND EU RULES	23
PARTACZ Karol SELECTED ISSUES OF ACCOUNTING POLICY IN POLAND TOWARDS THE CHALLENGES OF TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT.....	26
RENKAS Jurij ROLA RACHUNKOWOŚCI W ROZWOJU CYWILIZACJI: HISTORYCZNE KONTEKSTY STAROŻYTNEGO SUMERU.....	32
ŞTANOVSKI Ada, BUCUCI Olesia ISSUES AND TRENDS IN BANKING REGULATION AND SUPERVISION IN THE CONTEXT OF EU INTEGRATION.....	36
ТОВОРЕК-МАЗУР Joanna APPLICATION OF THE THEORY OF FISCAL UNITY IN POLISH TAX LAW.....	39
ЧУГАЄВСЬКА С.В. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У НОВІ ПРОСТОРИ: КЕЙСИ ДЛЯ УКРАЇНИ І КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	45
БРАДУЛ О.М., ШЕПЕЛЮК В.А. ФОРЕНЗИК ФІНАНСОВИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	51
ВАСИЛЮК М.М., ТРОХАНОВСЬКИЙ В.Д. ТЕОРЕТИКО-НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	53
ВІННИЦЬКА О.А., ОЛІЙНИК В.В. ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	57
ВІТЕР С.А., ВІТЕР В.А. ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	61
ГАЙДУЧОК Т.С. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	65
ГУЦАЛЕНКО Л.В., АЛЬОШИН В.Є. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД МЕТИ СУБ'ЄКТА.....	70
ДЕМА Д.І., ГРИЩЕНКО Л.В. ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	73
ДМИТРЕНКО О.М. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	80

ВІННИЦЬКА О. А.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

ОЛІЙНИК В. В.

здобувач освітнього ступеня магістр,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Після початку відкритого конфлікту росії проти України 24 лютого 2022 року, стало очевидним, що відбулися суттєві трансформації не лише в житті кожної української родини, але й на глобальному рівні, включаючи економічний аспект і систему державних фінансів. За даними Національного банку України, внаслідок війни номінальний ВВП України в 2022 році скоротився на 1,7 трлн гривень, а безпосередні збитки для економіки перевищили 130 млрд доларів США. Аналогічні тенденції спостерігаються і в сфері оподаткування, де податкові надходження покривають лише половину потреб зведеного бюджету (для порівняння, до початку активної фази конфлікту вони становили 85% бюджетних потреб).

Ці тенденції є наслідком об'єктивних факторів, таких як часткова окупація областей, таких як Київська, Сумська, Харківська, Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська, і повна окупація Криму, а також руйнування або скорочення промислового виробництва. Саме ці регіони були важливими центрами промисловості, які вносили значний внесок у створення доданої вартості та робочих місць. До цього долучаються великі міграційні потоки, евакуація населення, руйнування інфраструктури, постійні обстріли та бомбардування, енергетичні втрати і багато інших чинників. Отже, на даний момент наголошується на необхідності проведення системних трансформацій як в економічній системі країни загалом, так і в сфері оподаткування, що залишається ключовою складовою державних фінансів.

Результати дослідження. Під час військових дій відбувається загибель захисників України та мирного населення, масове переміщення підприємств, внутрішня та зовнішня міграція населення, руйнування та втрата значної частини енергетичної, транспортної, житлової інфраструктури та виробничих потужностей, особливо на окупованих територіях. В таких умовах наростають фіскальні ризики, під якими згідно з пунктом 52 частини 1 статті 2 Бюджетного кодексу розуміються фактори (зокрема умовні зобов'язання та квазіфіскальні операції), що можуть призвести до зменшення доходів бюджету та/або потребувати здійснення додаткових видатків бюджету. Наслідком наявності фіскальних ризиків є збільшення дефіциту бюджету та державного (муніципального) боргу. Головні фінансові загрози на 2023 рік включають:

- зростання обсягів державних видатків на потреби оборони та соціального захисту населення;

- продовження зменшення податкових надходжень;
- нестійкість цін та висока коливаність валютного курсу гривні;
- погіршення платіжного балансу через скорочення обсягів експорту, як через припинення діяльності, так і через блокування морських портів, відсутність авіасполучення тощо;
- зміна тенденції надходження іноземної валюти від українських заробітчан за кордон на відтік валюти на витрати, що фінансуються з карткових рахунків мігрантів з України за кордоном;
- обмеження НБУ операцій з транскордонного руху капіталу;
- істотний відтік фінансових ресурсів за кордон, який частково компенсується залученням позик від мікрофінансових установ та за допомогою підтримки зі сторони міжнародних союзників;
- зменшення бази оподаткування у зв'язку з подальшим погіршенням фінансового стану суб'єктів господарювання та зростанням їх неплатоспроможності;
- зростання цін на енергоносії та руйнування енергетичної інфраструктури, порушення нормальної операційної діяльності підприємств [2];
- припинення приватизаційних процесів у зв'язку зі зниженням інвестиційної привабливості об'єктів в умовах бойових дій, що підвищує ризики їх знищення та збільшує фінансове навантаження на бюджет у частині утримання об'єктів, включених до списків приватизації, в передвоєнний період;
- скорочення чисельності та частки працездатного населення через внутрішню та зовнішню міграцію;
- зменшення зайнятих вакансій та збільшення рівня осіб, що не мають офіційного заняття, у тому числі тих, хто працює;
- подальша втрата економічного та виробничого потенціалу, збільшення логістичних витрат, зниження їх конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості;
- здійснення НБУ додаткової грошової емісії для фінансування дефіциту держбюджетної установи, що може розкрутити інфляційну спіраль [3].

Впродовж періоду воєнного стану, Податковий кодекс України був піддано численним змінам. Основна зміна – можливість заміни податку на прибуток і ПДВ податком на обіг за ставкою 2%. Для переходу на спеціальний режим сплати єдиного податку третьої групи зі ставкою 2%, потрібно подати заяву до відповідного контролюючого органу. В період воєнного стану повністю скасовано податки для фізичних осіб-підприємців 1 та 2 групи [4,5].

У зв'язку з введенням воєнного стану, багато державних електронних реєстрів були тимчасово вимкнені, включаючи Єдиний реєстр податкових накладних. Для отримання податкового кредиту необхідно мати первинні паперові документи, які відповідають вимогам чинного законодавства. Після закінчення воєнного стану, фізичні особи-підприємці повинні будуть уточнити суму податкового кредиту протягом шести місяців, використовуючи дані зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних та розрахунків коригування. Суми податкового кредиту за придбані товари, які були знищені

внаслідок бойових дій, враховуються при розрахунку податкового кредиту, але не підлягають бюджетному відшкодуванню. Податковий кредит, який формується при імпорті бензину, важких дистилатів, скрапленого газу, нафти та сирової нафтопродукції, не підлягає бюджетному відшкодуванню і включається до складу податкового кредиту наступного звітного періоду. Дозволяється переміщувати паливо або спирт етиловий без реєстрації акцизної накладної в Єдиному реєстрі, за умови, якщо це неможливо, проте паперова накладна повинна містити всю інформацію, яка зазвичай міститься в електронній акцизній накладній. У разі зруйнованих акцизних складів або тих, що розташовані в зоні бойових дій чи окупації, бухгалтерський облік пального та спирту етилового здійснюватиметься на підставі результатів інвентаризації, яку здійснять після відновлення роботи цих об'єктів.

Починаючи з 1 березня 2022 року та протягом наступного року після припинення воєнного стану на територіях, на яких проводились бойові дії або які тимчасово перебували під контролем росії, вводиться звільнення від оплати податку на землю та орендної плати за нерухомість. Також, заміновані території та території, на яких розташовані фортифікаційні споруди, виключаються з оподаткування.

За останніми даними ДСНС, приблизно 300 тис. км², що становить майже половину площі країни, було пошкоджено або втрачено через воєнні події. Така ситуація спричинила значні фінансові втрати для бюджету, оскільки не надійшли кошти від платежів за землю. У 2021 році, сума плати за землю та орендної плати склала понад 35 млрд грн, що становить приблизно 10% від загальних податкових надходжень до місцевих бюджетів [6].

Щодо інших податків, передбачається звільнення від оподаткування об'єктів, які знаходяться на територіях з бойовими діями або тимчасово окупованих, зокрема від:

- плати за землю, включаючи земельний податок та орендну плату за земельні ділянки державної та комунальної власності;
- загального мінімального податкового зобов'язання для власників землі;
- екологічного податку (за умови, якщо стаціонарні джерела забруднення розташовані на таких територіях);
- податку на нерухоме майно (окрім земельних ділянок).

Також передбачається звільнення від оподаткування об'єктів, які понесли збитки через російську військову агресію. Військово-цивільні адміністрації наділяються повноваженнями для використання спрощених процедур щодо звільнення майна від податкових застав для забезпечення потреб оборони [7].

Висновки. Варто усвідомлювати, що зміни, які були введені недавно, є тимчасовими та показують свою ефективність лише в критичних ситуаціях. Введення цих заходів у стабільний період може призвести до негативних наслідків та обмежити можливості оптимального функціонування податкової системи та її позитивного впливу на державу у довгостроковій перспективі.

Зважаючи на події останнього року, були внесені зміни, спрямовані на захист національного підприємницького сектору, внутрішнього ринку та

загальної економіки України. Уряд України відразу після початку повномасштабної війни вжив ряд заходів з метою підтримки вітчизняного бізнесу, спрощення умов господарювання, усунення бар'єрів та оптимізації перерозподілу фінансових ресурсів. Основна мета більшості цих заходів полягає в забезпеченні підтримки бізнес-сектору та створенні оптимальних умов для його успішного функціонування.

Список використаних джерел

1. Богдан Т. Динаміка і пропорції бюджетних видатків. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/499020_dinamika_i_proportsii_byudzhetnih.html
2. Спори з податківцями під час воєнного стану: що необхідно врахувати. URL: https://jurliga.ligazakon.net/aktualno/12369_spori-z-podatkvtsyami-pd-chas-vonnogo-stanu-shcho-neobkhdno-vrakhuvati
3. Чернюк Т. В., Юрчишена Л. В. Система оподаткування в умовах війни: правовий та фінансовий аспекти. 2022. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12852/12757>.
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану : Закон України від 12.05.2022 р. № 2260-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>.
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану : Закон України від 01.04.2022 р. № 2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану : Проект Закону від 31.01.2023 р. № 8401. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1636049>.